

geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht en met geheel uw verstand, en uw naaste als u zelf.

Jezus zeide tot hem: Gij hebt juist geantwoord; doe dat en gij zult leven. Dat kán wettisch verstaan worden. Alsof het zou betekenen: Door zo te doen zult ge de zaligheid verdienen. Maar het moet evangelisch worden verstaan. En dan wil het zeggen: Levend van Gods genade zult ge in de weg van liefde tot God en de naaste echt leven.

Daar staat de wetgeleerde een beetje „voor schut“. Hij kwam met een moeilijke vraag. En het antwoord is zo duidelijk, dat een kind het kan weten.

Nu wil de wetgeleerde zich rechtvaardigen. D.w.z. hij wil laten zien, dat z'n vraag nog zo eenvoudig niet is. Dat hij wel gelijk had met die vraag te stellen. Z'n vraag had goede grond. Want: Wie is m'n naaste? Wien moet ik liefhebben?

En daarop vertelt Jezus de bekende gelijkenis. Op die weg van Jeruzalem naar Jericho kon zo iets gemakkelijk gebeuren. Want die weg was zeer eenzaam. En bandieten maakten die weg zeer onveilig. En tot voor korte tijd waren berovingen daar aan de orde van de dag. We moeten niet vragen naar de zinnelijke betekenis van Jeruzalem en Jericho. Het zijn eenvoudig de bekende steden.

Jezus tekent dan de hulpbehoevende toestand van de beroofde.

Laat zien, dat Priester en Leviet, die het zo goed wisten wat ze moesten doen, hun naaste niet liefhadden als zichzelf. Terwijl een Samaritaan, een halve heiden, zich de naaste betoont van het slachtoffer. Hij doet alles wat in de gegeven omstandigheden nodig is, om de ellendige te helpen. Hij verbindt de wonden, giet er olie en wijn op, zoals in die tijd gebruikelijk was. Olie en wijn deden toen dezelfde dienst als nu jodium en zalf. Verder bracht hij de gewonde op z'n rijdier naar een herberg, verzorgde de patiënt zolang hij kon en zorgde voorts voor de kosten van verblijf zolang dat nodig was.

Voorrecht en verantwoordelijkheid

„Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik u alleen gekend; daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over u bezoeken.“
Amos 3 : 2.

Amos heeft in de voorgaande hoofdstukken het oordeel Gods over de zonden der volkeren aangekondigd. De HERE is wel in het bijzonder de God van Israël, maar ook de heidenen ontgaan hun straf niet. Om drie, ja vier overtreedingen is het gericht zeker over Damascus en de Filistijnen, over Tyrus en Edom, over de Ammonieten en de Moabieten.

Maar daarna zijn ook Juda en Israël aan de beurt gekomen. In naam des HEREN heeft Amos gesproken: „Daarom zal Ik een vuur in Juda zenden, dat zal Jeruzalems paleizen verteren“ (2 : 5). En wat het tienstemmenrijk betreft, heeft Amos dit dreigende woord moeten spreken: „Zie Ik maak, dat het onder u zal kraken, gelijk een wagen kraakt, van garven overvol“ (2 : 13).

Dat zal vele hoorders van Amos wel vreemd in de oren geklonken hebben. Juist in tijden van verval leeft bij vele leden van het volk des HEREN de gedachte, dat het altijd goed zal gaan. Dan luistert men gaarne naar goede, troostrijke woorden van profeten, die pleisteren met loze kalk. Dan is het woord op veler lippen: „Des HEREN tempel, des HEREN tempel, des HEREN tempel zijn deze“ (Jer. 7 : 4). Juist de zondaars, die door het zwaard zullen vergaan vanwege hun goddeloosheid, zeggen dan: „Het kwaad zal tot ons niet genaken, noch ons overkomen“ (Amos 9 : 10). In dagen dat de oversten het recht buigen om een geschenk en de priesters leren om loon en profeten waarzeggen om geld, steunen dezen toch (zogenaamd) op de HERE en zeggen: „Is de HERE niet in het midden van ons? Ons zal geen kwaad overkomen“ (Micha 3 : 11).

Omdat velen het wel vreemd zullen vinden, dat Amos aan het volk des HEREN het gericht aankondigde, gaat hij dat nu nader verklaren. „Hooft dit woord, dat de HERE tegen ulieden spreekt, gij kinderen van Israël, namelijk tegen het ganse geslacht, dat Ik uit Egypteland heb opgevoerd“ (vs 1). Met nadruk zegt hij: tegen ulieden. Niet alleen de goddeloze heidenen hebben te beven voor Gods gerichten, maar ook het volk des HEREN, dat trouweloos handelt.

Heerlijk is het voorrecht, dat God aan Zijn volk heeft geschonken. „Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend.“ Hier herhaalt Amos wat we lezen in Deuteronomium 7 : 6: „Want gij zijt een heilig volk de HERE uw God: u heeft de HERE uw God verkoren, dat gij Hem ten volk des eigendoms zoudt zijn uit alle volken, die op de aardbodem zijn.“

Als Amos zegt, dat God zijn volk gekend heeft, dan wil dat niet maar zeggen, dat Hij alles van hen wist. Maar dan wil hij zeggen, dat er tussen de HERE en zijn volk een zeer bijzondere relatie bestond. Hij heeft met zijn volk het verbond opgericht. Hij heeft

Aan het slot vraagt Jezus: Wie van deze drie dunkt u, dat de naaste geweest is van de man, die in handen der rovers was gevallen? We mogen ook wel vertalen: Wie heeft zich de naaste betoond van het slachtoffer?

De wetgeleerde antwoordt: Die hem barmhartigheid bewezen heeft. Het woord Samaritaan wil hem blijkbaar niet over de lippen. Maar hij moet toch erkennen, dat die wel wist wie z'n naaste was en wie hij als een naaste moest behandelen.

Daarop zegt Jezus: Ga heen, doe gij evenzo.

M.i. is deze gelijkenis niet anders dan een illustratie van de wil des HEREN, dat we een naaste zullen zien in iedere ellendige, die God op onze weg plaatst. De wetgeleerden redetwisten veel over de vraag, wie hun naaste was. Was een vijand hun naaste? Neen! Was een lid van de schare die de wet niet kende een naaste? Neen! Volgens de wetgeleerden was een naaste alleen iemand, die tot de partij of groep behoorde, die ook de wet onderhield.

Daartegenover leert de Heiland, dat de HERE wil, dat we ieder, die Hij op onze weg plaatst in z'n ellende zullen helpen. Ook de vreemdeling en de vijand.

Men vindt deze verklaring wat vlak en ondiep. Men haalt er liever veel meer uit. Ik denk, dat we maar geen waarheid achter de waarheid moeten zoeken.

Laten we maar ter harte nemen de eenvoudige zin dezer gelijkenis. Ik denk, dat het er in de wereld en in de kerk veel beter zou voorstaan als we maar deden wat de HERE wil. In de oorlogsdagen en de hongervinter heb ik het wel beleefd, dat halve heidenen of Samaritanen beter verstonden wie hun naaste was en van wie zij naasten waren, dan Priester en Leviet. Als we deze gelijkenis goed verstaan zullen we ons verootmoedigen voor God. Onze lefdeeloosheid belijden en vergeving vragen om Christus' wil.

En dan zullen we de toevlucht nemen tot Christus, opdat we vervuld met zijn genade en Geest mogen leren onze naaste lief te hebben als onszelf.

H. J. J.

UIT DE SCHRIFT

voor zijn volk gezorgd, zoals een man voor z'n vrouw zorgt. De Roomse vertaling heeft: „Voor u alleen heb ik zorg gedragen onder alle geslachten der aarde.“ God heeft zijn volk in zijn genade aangezien, met goedertierenheid het omringd, het wonderlijk bevoorrecht boven andere volken. Hij heeft zijn volk verkoren zijn schat te zijn in deze wereld.

Kennen heeft hier dezelfde zin als in Psalm 1 : 6: „De HERE kent de weg der rechtvaardigen.“ En in Genesis 18 : 19: „Want Ik heb hem (Abraham) gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij de weg des HEREN houden, om te doen gerechtigheid en gericht; opdat de HERE over Abraham bringe, hetgeen Hij over hem gesproken heeft.“

God heeft zijn volk gekend in zijn verkiezende liefde. Dat is niet iets om groots op te zijn. Dat is geen reden om in zichzelf te roemen. Dat verstaat de wereld niet. Die vindt het grenzeloos hoogmoedig, wanneer het volk des HEREN roemt in Gods verkiezende liefde. Celsus, een der eerste vinnige bestrijders van het christendom, gaf de volgende caricatuur van Joden en Christenen die roemen in hun verkiezing: „Ze komen mij voor als een troep vleermuizen of mieren, die uit hun holen komen, of kikvorsen, die bij een moeras zitten, of wormen, die een vergadering houden op de hoek van een mesthoop en onder mekaar zeggen: „Ons openbaart en verkondigt God alles. Hij bekommert zich niet om de rest van de wereld, wij zijn de enige wezens, met wie Hij omgaat..... Ons is alles onderworpen: de aarde, het water, de lucht, de sterren.“ Dat is een spotbeeld van de echte, verkiezende liefde Gods voor zijn volk. Wanneer we goed verstaan wat het is, dat God ons gekend heeft uit alle geslachten der aarde, dan roemen we niet in ons zelf, maar alleen in Gods genade over ons en onze kinderen. En dan maken we van die genade Gods geen oorkussen om maar in de zonde te leven. Dan denken we niet in vleeselijke gerustheid: het komt met ons altijd terecht. Want God kent zijn volk, opdat het nu ook Hem zou kennen. Hij kent de zijnen, opdat zij nu ook van alle ongerechtigheid zouden afstaan. Hij zorgt voor zijn volk, opdat het zijn geboden zou bewaren en in zijn wegen wandelen. En als het volk des HEREN dat niet wil, dan zal de HERE zijn volk straks niet meer in liefde kennen, maar in zijn toorn bezoeken.

Zó zegt het Amos: „daarom zal Ik al uw ongerechtigheden over u bezoeken.“ Die ongerechtigheden of verkeerdheden zijn in het voorafgaande genoemd. Zij hebben „de wet des HEREN verworpen en zijn inzettingen niet bewaard“ (2 : 4). God zal hen straffen, „omdat zij de rechtvaardige voor geld verkopen en de nooddruffte om een paar schoenen“ (2 : 6). Ze maken zich schuldig aan onderdrukking der armen. Ze ontheligen Gods heilige Naam door ontucht. Ze krenken het recht en maken van de onrechtvaardige mammon goede sier (2 : 7, 8). Ze leven als een krom en verdraaid geslacht. En juist omdat zij door de HERE

gekend zijn, daarom zal Hij die zonden aan hen bezoeken.

Bezoeken, dat is niet maar een visite brengen. Bezoeken wil zeggen: omzien naar. Als de HERE zijn volk bezoekt, naar zijn volk omziet, dan kan dat zijn ten goede. Als we in Gen. 21 : 1 lezen, dat de HERE Sara bezocht, gelijk Hij gezegd had, dan wil dat zeggen, dat de HERE zijn belofte aan Sara vervulde: ze ontving de beloofde zoon. Als we in Ruth 1 : 6 lezen, dat Naomi gehoord had, in het land van Moab, dat de HERE zijn volk bezocht had, dan vinden we de nadere verklaring in het vervolg: gevende hun brood. Als de HERE zijn volk bezoekt kán het een zegen zijn. Maar het kan ook een oordeel en straf zijn.

We kennen allen wel de bekende uitdrukking uit de wet des HEREN: „Ik ben een ijverig God, die de misdad der vaderen bezoek aan de kinderen“ (Ex. 20 vs 5). God straft de zonden der vaderen in de geslachten. Welnu, die betekenis heeft bezoeken in de tekst van Amos ook.

Vershillende vertalingen hebben in plaats van bezoeken: bestraffen of straffen of laten boeten. God zal ook zijn eigen volk wel vinden. Ja juist zijn eigen volk zal Hij straffen in zijn toorn, als het zich niet bekeert.

Amos noemt de zonde van Israël „verkeerdheid, om de groote ondankbaarheid, die zich erin openbaart, om het krasse ingaan tegen de verkiezende liefde van Jahve, die zijn volk heilig hebben wil. Doch Jahve, die alle ongerechtigheid haat, kan allermindst berusten in de verkeerdheden van zijn uitverkoren volk. In het strenge toezien op Israëls ongerechtigheden openbaart Hij zijn onveranderlijke trouw als God des verbonds“ (Van Gelderen).

Ook deze woorden zijn geschreven tot waarschuwing van ons, op wie de einden der eeuwen gekomen zijn (1 Cor. 10 : 11). Er is over de „gekenden“ wel eens zo gesproken, dat men zou denken: die hebben nooit meer iets te vrezen. De verkiezing is wel eens zo geleerd, dat hele geslachten dachten: ons kan eigenlijk de toorn Gods nooit meer treffen. Maar zo spreekt de Bijbel over verkiezing nooit. Was het voor Chorazin en Bethsaida niet een heerlijk voorrecht, dat de krachten van de Here Jezus in haar geschied waren? Inderdaad. Was Kapernaüm niet tot de hemel toe verhoogd, doordat zij Jezus binnen haar muren mocht hebben als bewoner? Zonder twijfel. Maar Jezus zegt, dat het Tyrus en Sidon verdraaglijker zal zijn in de dag des oordeels dan bewoners van die steden, die zich niet bekeerd hebben.

Dit alles geldt vandaag nog. Nu komt het er niet alleen op aan, dat we weer zuiver in de leer zijn. Want iemand kan nog zo zuiver in de leer zijn en toch in de praktijk zorgeloos leven. Laten we maar toezien.

Zijn er verkeerdheden bij u of mij? Dan moeten we die haastig wegdoen. Uit vrees voor Gods toorn. Omdat we de gunst des HEREN niet willen missen. Omdat we beven voor Gods straffen. Doen we dat?

Ik las dezer dagen bij Origenes, dat wij wel van „toorn“ Gods spreken, maar dat dit eigenlijk geen aandoening van God was. Zo sprak Origenes, een groot theologe. De Bijbel spreekt anders. God toornt over de zonde, juist over de zonde van zijn volk. We doen de HERE verdriet door onze verkeerdheden. En Hij zal ze straffen, als we er in voortleven. We zullen het gewaar worden, vaak reeds in dit leven. Gods kinderen zondigen niet goedkoop. En anders zullen we niet bestaan in het gericht aan het einde der dagen. Bedenkt het wel: God kende ons, opdat wij Hem zouden kennen. God verloor ons, opdat we zouden zijn een heilig volk. „Weest heilig, want Ik ben heilig“ (1 Petrus 1 : 16). „Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is“ (Matth. 5 : 48).

„Ik zal de heerschappij doen duren bij zijn zaad, Zolang de hemel zelf op vaste pijlers staat. Maar zo zijn kind'ren ooit Mijn zuiv're wet verlaten, Zo 't richtsnoer van Mijn wet ter reeg'ling niet kan baten.

Zo zij ontheiligen, wat Ik heb voorgeschreven, Dan mogen zij gewis voor Mijne straffen beven“.
(Psalm 89 : 13).

H. J. J.

KERKBLIJK LEVEN

Precedenten

Op 3 November 1950 heeft Mr J. Drion bij de aanvaarding van zijn ambt als hoogleraar in het burgerlijk recht te Leiden een rede gehouden over het gezag van precedenten, dat zijn gebeurtenissen in het verleden, waaruit lering voor het heden en de toekomst te trekken valt. Hij begon deze rede met de Engelse zeggwijze: „De dokter begraaft zijn vergissingen; die van de rechter worden tot wet“ en wees op de moeilijkheid voor een rechter om terug te komen op de rechtsinhoud van een vroegere beslissing met deze woorden: „Ja, zelfs als die meerderheid (nl. in een rechterlijk college, L. R.) positief overtuigd is van de onjuistheid en onwenselijkheid van een precedent, kan het zijn, dat de eisen van de

rechtszekerheid te afgaande op grote rechtshand van het pr verkeer z len de H- vast te h- nieuwe int verkeer on op het pr worden.

In Ned- regel gelus verplichtin rechtscolle zoals dit- 31 October venhage is Vrouwenp- beschouwd ook in de- nog haar

De rech- van het Leerzaam wil men a- voor de ke- waarschijn- indien een- fronteren voortzettin- enige uitsp- taar:

1. De R- 2 April 18- lijk gesch- Nederland- gemeenten die kerkel- te leggen. selijke ker- de in dat- tie te aan- vaarding, der organ- plaatselike- facto inge- één onafac- de Kerk. kerand v- in 1834 o- trekken kn-

Comm- Vóór 19- derland ze- gemeenten- voegd aan- nisatie op- dier plaat- in dat ja- organisatie- synode van- Van een v- nisatie ge- en gemeen- ganisatie - Daardoor- zelfstandig- entegen he- door de n- vaarden, r- ingevoerd- wiji van a- gaderinger- sprekingsp- voor zich- aanvaard- tot de Gen- ten gehete- heel: de s- Kerken in- orde hebba- kelijke gos- missen.

2. Het - 29 Mei 18- lijk gesch- kerkeraad- steld over- roepen zij- ten blijke- kening he- der kerkel- pen is, nic-

Comm- Een „be- van een- leer- en t- jure heeft- heeft aang- brief met- eenkomstig- zich te on- gens de g-